

Misfit Without a Cause

William F. Nolan: „John Huston, King Rebel“. Sherbourne Press. Los Angeles 1965.

Da *Katbarine Hepburn* kom til Congo for at filme i „The African Queen“, fandt hun landet „utterly divine“ – det hele var „so terribly charming“.

Det lille billede af primadonnaen i urskoven giver sikkert den sofisticatede Kay Hep ganske godt udend at være en væsentlig karakteristisk. Til gengæld karakteriserer det dækkende den bog, hvorfra det er hentet, om end *William F. Nolans* instruktørportræt „John Huston, King Rebel“ savner dets eneste force og berettigelse: det kortfattede. Det lykkes faktisk for skriverkarlen at fylde 230 sider uden at meddele noget af synderlig interesse i forbindelse med John Huston og hans film. Gossip er Mr. Nolan for decent til – kompetence anes i øvrigt, og der skulle være masser af nam-nam, ærgerligt! – og han demonstrerer ikke skygge af hang til det filmanalytiske, men nøjes med udpluk fra dagblade og „Films and Filming“, når de besværlige vurderinger er uomgængelige.

Bogen smuldrer bort i det anekdotiske, fordi anekdoterne ikke bruges til noget. Det er meget sjovt at få at vide, at *James Agees* introspektive tilbøjeligheder irriterede Huston, da de sammen lavede manuskript til „The African Queen“. Agees snak om, at sejlturen på floden var et symbol på kærlighedsakten, provokerede følgende Huston-udfald: „Hell Jim, tell me something I can understand in concrete terms. People on the screen are gods. They are symbolic of life, but they are not life itself. You can't have symbolism within symbolism. You must show what they do and feel, not hint at it.“ Men det havde været endnu sjovere, om bemærkningen havde fået Hustons biograf til at påvise, at der ikke er noget misforhold mellem instruktørens ord og gerning. Nok har

han arbejdet med symbolske historier, men jo *netop* også med størst held, hvor han har været tro mod sin sans for *concrete terms*. Den hvide Hvals position lader sig ikke nemt afgøre, den fik han ikke i kassen, men det gik fint med det, der var snævrere bestemt: „The Treasure of The Sierra Madre“, „The Night of The Iguana“ og „The Maltese Falcon“.

Forfatteren citerer Huston for en selverkendende replik om, at han måske nok var en bedre instruktør „back in the days when I didn't run the show“, men der søges ikke nogen forklaring på det forstemmende faktum, som jo ikke er enestående – *Wyler, Stevens, Ray* osv. osv. . . . – og derfor nok en overvejelse værd. Har tilbagegangen sin forklaring i noget så nærliggende som årenes slid på skaberen? Skyldes den hin modtagelighed for elefantiasis, der har angrebet så at sige alle Hollywoods top-instruktørers arbejder, og hvori selv den stærkeste personlighed går til grunde? Er det, fordi disse instruktører i deres gode periode lukrerede på andres talent, således at de kommer til kort nu, hvor de er ene med den eftertragtede frihed? Eller – er det sådan, at visse (film)kunstnere trives bedst, hvor grænserne for deres udfoldelse er klart defineret?

Hvad årsagen end er, Nolan søger den ikke, men gør det smart at erklære sin model for en gåde – *an enigma, a mystery, a man of quicksilver moods and high passions* osv., snik, snak . . .

Måske sleb John Huston engang sit talent i døjet med *Metros Mayer* og modvillige tegndrengene i selskabernes front office. Nu om stunder modtager han med fuld retorisk udblæsning 15 mill. dollars til „The Bible“: *I've always wanted to create the heavens and the earth.* Den fortabte søn er blevet Gud Fader selv. Eller rettere: Hvem kan nu skelne *the misfit*, John Huston fra det system, han hævder at hade. King Rebel er endt without a cause!

Niels Jensen.